

Secesní Smetanova síň stále naplno svítala, když ti dva přišli a usedli na židle. **Chick Corea a Béla Fleck**

. Napřed jsem si myslel, že nějaká důchodkyně z "Obecní dům teamu" zapomněla zhasnout, po chvíli bylo jasné, že se koncert odehraje za plného osvětlení. No jo, jasně, tady jsou holt zvyklí na klasiku, tak se bude všechno dělat podle ní, ať se umělci i publikum podřídí, pomyslíl jsem si. Kdybych před pražským koncertem pilně studoval rozhovory a prohlášení hvězdného dua, byl bych býval věděl, že "

dle přání obou umělců bude sál nasvícen spíše jako při koncertu klasické hudby než jazzu či rocku, aby se vytvořil pocit, že se vše odehrává v 'obýváku' či v malém klubu

". Asi bych nad tím zakroutil hlavou: ha, ha, proslulá velesň jako obýváček. Ale oba pánové se rozhodli, že se od své obývákové iluze nedají odradit. Pohodlně se usadili na židlích, ano, trochu ladění? ale proč do toho Chick Bělovi trylkuje, takhle s tím nebudou nikdy hotovi? a hele, ono už se hraje! Systémem pozvolného vynořování se a rozjíždění skladby od nuly byly odehrány obě úvodní skladby,

Menagerie

a

Señorita

. Zvuk nebyl zpočátku příliš vyrovnaný, banjo bylo klavírem hodně válcované. Postupně se zvuk o něco zlepšil (ovšem stejně bych uvítal jednak o něco hlasitější úroveň, jednak ještě o něco výraznější banjo) a stejně tak se pomalu měnil způsob představování skladeb: posléze už většinou naplno zněla hned od první vteřiny expozice skladby. Co zůstalo po celý večer, bylo to nejcennější a nejkrásnější, co oba virtuozové přivezli: jednak hodně improvizace - jednotlivé skladby rozhodně přesně neodpovídaly tomu, co bylo nahráno na desku

The Enchantment

, jednak princip vystoupení, jako neustálé komunikace mezi banjem a piánem. Oba nástroje si prostě povídaly: odpovídaly si, odsekávaly, skákaly si do řeči, k výšinám zvedaly své rytmicky košatě strukturované monology, aby se v jediném nečekaném okamžiku zase sešly v přesném unisonu nějakého motivu, což přivádělo k nadšení publikum a k radosti z muziky i oba protagonisty.

To, co jsem napsal o improvizaci, jsem už v průběhu popisovaného večera podle předkládané hudby mohl tušit. Jistoty jsem nabyt teprve až se mi konečně (dost dlouho po koncertu) podařilo sehnat výše zmiňované album, jehož letos nahraných jedenáct skladeb tvořilo základ koncertní spolupráce - i té pražské - Chicka Coreya a Bély Flecka. Dopředu jsem tedy mohl jenom odhadovat a všechno pro mě v Obecním domě bylo překvapením. Instrumentace: že budou celý večer hrát opravdu jenom sami dva a hlavně že budou hrát stále na koncertní křídlo a akustické pětistrunné banjo. Tedy snímané přes linku, ale poté, co Fleck při svém pražském koncertu s Flecktones odložil elektrické banjo tak maximálně na dvě skladby, jsem akustický večer rozhodně nečekal. Netušil jsem ani, co přesně se bude hrát, protože vzít vážně podivné PR materiály, ve kterých se pravilo, že "*album The Enchantment se pohybuje na pomezí jazzu, gospelu a bluegrassu*" jsem rozhodně odmítal. Nebo vy jste snad někdy slyšeli nějaké instrumentální gospely? Nakonec bych asi trval na vyřčeném, že

Napsal uživatel Tomáš Hrubý
Úterý, 04. prosinec 2007 04:00

hlavní stylové zaměření byl dialog,

Äl Jawala

foto: Inka Tognerová ©

ale pokud bych měl přece jen nějak žánrově zařadit předvedenou hudbu, překvapivě se nejednalo o čirý jazz. Asi ho v předváděné hudbě bylo ze všeho nejvíc, hodně nápadů a postupů také vycházelo z vážné hudby. No a různých rychle se přelévajících příchutí byla spousta: latinská byla silná, občas se dalo vyzorovat blues nebo rokenrol, no a vlastně nechyběl ani ten bluegrass. V úvodu výborné skladby *Mountain* hrál Béla Fleck - jinak samozřejmě převážně provozující single string styl - klasická géčková kolečka: Chick Corea se o této skladbě údajně vyjádřil, že vznikla, protože mu přišlo zábavné napodobovat na klavíru bluegrassové banjistické postupy. Krásně si posluchač na této skladbě mohl vychutnat, jaká je obrovská radost, když to někdo umí: oba pánové si s radostí pinkali původní "bluegrassové" téma (které Béla s klidem proložil kusem

Daybreak In Dixie

, stejně tak jako v jiné skladbě zničehož nic přistál motiv

Tureckého pochodu

), které mizelo v proudu tónů, o kus dál se zase zvesela vynořilo. Pak se začalo poznenáhlu všelijak šišatět, proměňovat, ještě jednou nám zamávalo a skladba uháněla dál, krásná a úchvatná.

V publiku bylo překvapivě hodně pánů v sakách - holt prostředí zavazovalo - ale převážně se zjevně nejednalo o přehlídku snobů, ale o obecenstvo poučené a hostinu si vychutnávající. Nechyběla samozřejmě spousta bluegrassmanů: většina Druhé trávy i s Robertem Křesťanem, Jarda Průcha, Vláďa Ptáček? Publikum startovalo trošku zvolna - asi ho taky překvapil obývákově ladící úvod - a hnalo muzikanty do obrátek hlavně po přestávce. Corea s Fleckem si ovšem největší pecky také šetřili až na druhou půlku: v první dost se dost věnovali "navazování kontaktu" - povídali si s diváky i mezi sebou (třeba předlouhé uvádění skladby *Joban Dna Nopia*), zatímco po přestávce sklízeli největší ovace za

Children's Song #6

nebo

The Enchantment

. Nakonec všechny skladby alba ani neodehráli; v "řádném čase" jich zaznělo jen devět (skoro jist jsem si absencí jediné "nevlastní" skladby

Brazil

). Příkladky byly nejprve dva, poté už se publikum bohužel rozpoltilo na část prchající k šatnám

Napsal uživatel Tomáš Hrubý
Úterý, 04. prosinec 2007 04:00

a část dávající standing ovation. Umělci naštěstí vyslyšeli druhou skupinu a my si poslechli ještě jeden skvělý kus z dávného Coreova alba

My Spanish Heart

. Pak už jen pár rychlých podpisů fanouškům a konec. Konec koncertu: zážitek ve mně doznívá doted'. Po dostatečném "odležení" a následném vyslechnutí alba můžu o něco zodpovědněji prohlásit, že to byl opravdu jeden z mých největších hudebních zážitků s živou muzikou. Deska je fajn, skladby jsou nápadité a skvěle zahrané. Ten hlavní zážitek ale byl naživo sledovat, jak mezi hráči světové špičky jiskří hudební dialog.

Druhý zahraniční hudební zážitek, který jsem si v měsíci listopadu dopřál, se neodehrával v tak vznešených kulisách a ani nešlo o tak velká jména. Ale konec konců, Reduta je sice klubík pro pár posluchačů, ale s dostatečně slavnou historií, a německá kapela **Āl Jawala** zase kapela s možná slavnou budoucností. Možná, že má s pány Coreou a Fleckem leccos společného: nejviditelněji tedy to, že produkuje instrumentální hudbu. Oproti tichému rozhovoru z obýváku se tu ale jedná o muziku pěkně od podlahy. Āl Jawalu objevil písničkář Petr Sedláček, zamiloval se do ní, mimo jiné ji objevil pro mě skrze výtečnou desku

Live At Jazzhaus Freiburg

a hlavně jí zprostředkoval koncert v Praze, o kterém právě píšu. Než zazněly první tóny, vyslechly jsme dvojjazyčný úvod, ve kterém se tvrdilo, že "

Āl Jawala kombinuje jazz a různou ethno muziku a má i zajímavé obsazení

". Bral jsem tuto hlášku trochu jako úlitbu skutečnosti, že v Redutě právě druhým dnem probíhal jazzový festival, protože jestli u některé muziky se musí obtížně kombinovat pojmy a vysvětlovat, aby člověk přiblížil konkrétní sound, u Āl Jawaly je to jasné. Pokud vůbec existuje cosi jako world music, pokud někdo naplňuje tuto původně uměle vytvořenou a nyní velmi módní nálepku, pak je to rozhodně Āl Jawala. A "zajímavé obsazení" je toto: altsaxofon (Steffi Schimmerová), tenorsaxofon (Krischan Lukanow), šestistrunná baskytara (Daniel Verdier), perkuse (Markus Schumacher) a bicí (Daniel Pellegrini). Tenorsaxofonista hrál občas i na altku a bubeník i na didjeridoo a (zřídka) na klávesy, takže na pódiu probíhaly neustálé změny. Kanadanka od vedlejšího stolku, která se se mnou dala do hovoru, zavedla po chvíli řeč na "bližší určení" slyšeného: "

To má být asi nejvíc Střední Východ, co?"

"

No, spíš Balkán

," odušil jsem. (To se mi to machrovalo, když slogan "Balkan Big Beats" zdobí řadu materiálů. Na druhou stranu mám Balkán, myslím, víc naposlouchaný než ten Orient a fakt jsem tam některé celkem jasné prvky slyšel.) "

Jak souvisí s Balkánem ty saxofony?"

nechápalu děvče. Těžko se to vysvětlovalo (hlavně v angličtině), ale díky tomu jsem si uvědomil, v čem je síla Āl Jawaly. S Balkánem nemají nic společného saxofony - hlavní nositel melodie u Āl Jawaly, a už vůbec ne občasné zvukomalebné didjeridoo. Ale to vůbec nevadí: kapela si hraje na co chce a hlavně i co chce a Balkán má jen jako volnou inspiraci. A zní to skvěle: hustý (a nepřemláčený) koberec bicích a perkusních nástrojů, virtuózní basa, zpívající saxofony, zajímavě fungující absence kytary, strhující podání. Ještě víc jsem si ale cenil materiálu, schopnosti napsat melodicky, harmonicky i rytmicky silnou skladbu a výborně ji

Svetová hudba v Praze: Chick Corea s Bélou Fleckem a Äl Jawala

Napsal uživatel Tomáš Hrubý
Úterý, 04 Prosinec 2007 04:00

zaranžovat. To bylo důležitější než zvolený žánr, a proto také Äl Jawala rozhodně nepředváděla žádná provařená etnická kliše. Posluchači se dostatečně rychle naladili na stejnou strunu a projevovali značné nadšení. Bylo jasné, že muzikantům je líto, že hrají v klubu, kde nelze na jejich hudbu tančit či se jinak spontánně pohybově projevovat, jak jsou zřejmě u svých diváků zvyklí. Já jsem byl ale možná rád: přivést dav pod pódiem k podupávání nebo ho na povel roztleskat zvládne kdejaká machou zasažená partička. Äl Jawala dokázala při svém prvním vystoupení v Praze mnohem víc.

Chick Corea a Béla Fleck, 8. listopadu 2007, Praha, Obecní dům

Äl Jawala, 23. listopadu 2007, Praha, Reduta